

A pillanat adja a mozdulatot

A Juhász Kata Társulat előadása Nagyváradon

Kultúra

A budapesti Juhász Kata Társulat két produkcióját mutatta be júniusban a nagyváradai Moszkva Kávézóban: A rossz tanuló felel című osztálytermi előadást, valamint a Café de la danse kortáránc-kabarét láthatták a nézők, akik bekapcsolódtak a játékba is. JUHÁSZ KATA, a társulat alapítója, vezetője sokszínű személyiség, hiszen táncos, koreográfus, pedagógus és gyakorló orvos. A fellépések után alkalmunk adódott beszélgetni vele.

A rossz tanuló nehezen kezdi a napot. A rossz tanuló fáradt. Aggályoskodik. Idegeskedik. A rossz tanuló élete kész kínszenvedés. Mert felelni kell. Megfelelni. Beilleszkedni. A rossz tanuló hízeleg, hogy súgjanak, segítsenek neki a többiek. A rossz tanuló ígéretet. A rossz tanuló segítséget kér, segítő kezekért nyúl. Néha felszabadul, bulizik, esetleg szerepet játszik. A Moszkva Kávézó nagyterme osztályteremmé alakult át egy röpke órára. A nézők egyszemélyes „padokban” ücsörögtek, s drukkolhattak a rossz tanulóknak, vagy csak szemlélhették a gyöttrődést, esetleg visszagondolhattak diákéveikre, földézhettek régmúltban vagy közelmúltban történt iskolai – jó és rossz – élményeket.

Amint azt már a beharangozó szöveg is elárulta: A rossz tanuló felel című előadásnak (koreográfia és tánc: Juhász Kata) és a Karinthy-novellának a kiindulópontja közös: kihívják a rossz tanulót felelni. Juhász Kata darabja is részben erről szól: megtudhatjuk, hogy egy diák fejében milyen gondolatok, képek, érzelmek futnak át, amikor egy ilyen szituációba kerül, de ennél tovább is megy. Azt emeli ki, hogy ezek a helyzetek magára az életre készítenek fel, hiszen az iskolában nemcsak a tananyagot tanuljuk meg, hanem jó esetben itt szerezzük meg azokat a sémákat, mintákat, túlélési stratégiákat is, amelyek a későbbi életünkben, kapcsolatainkban vezetnek minket. A darab olyan témákat – sőt a gimnazista korosztály számára gyakran tabunak számító

dolgokat – is érint, mint az előítéletek, a megfelelni akarás, az önkifejezés, a természetes testiség. Ezáltal maga az előadás is tanít, mégpedig az új dolgokra való nyitottságra, a másik ember megértésére és a másosság elfogadására.

*

A *Café de la danse* kabaréja furcsa figurákat, művészeket, bohémokat, életművészeket gyűjtött egybe. Néhány nézőt is bevontak a táncba. Lendület, virgonckodás, csábítás, tombolás, csöndes duhajkodás – sok minden beleférhet egy bolondos estébe. Dekadens vigasság – kifulladásig.

A trupp beharangozó szövege szerint: a *Café de la Danse* egy olyan kortáránc-kabaré, mely során „egy kávé sem lehet nyugodtan meginni”. Előadók: Juhász Kata, Sebestyén Tímea, Takács Judit, Zambrzycki Ádám, K. Szabó Csenger. Zene: Gergely Attila és Zambrzycki Ádám. Rendező-koreográfus: Juhász Kata, aki összekeveri mindazokat az archetipusos karaktereket, amelyek szinte kötelező „díszletelemei” a mindenkori éjszakai helyeknek. Excentrikus művészek alkotta extravagáns figurák a szomszéd asztalnál. Egy feledhetetlen melange: félóra, amikor minden

60

megtörténhet. A *Café de la danse* bevált előadás, melynek során a színpadi tánc egy performance keretében kilép a színházi közegből, hogy olyan közösségi tereket vegyen birtokba, ahol a néző, a kávéház-látogató közönség új kontextusban, testközelen találkozhat a tánccal.

*

Juhász Kata karrierje nem szokványos táncos-koreográfusi pálya, hiszen őt a gyógyítás is rabul ejtette, orvosként is tevékenykedik. „Amikor megkérdezték tőlem öt-hat éves koromban, hogy mi akarok lenni, azt feleltem: orvos és színész. Akkor még a színészet vonzott. A tánc később került a képbe. Édesapám orvos. Ez ambicionált, hogy az orvosi pályát is válasszam” – mesélte Kata.

Gyermekkorában egy évtizeden keresztül műkorcsolyázott és jég táncolt. Klasszikus és dzsessztánc tanulmányait 14

Juhász Kata
az osztálytermi előadásban

évesen kezdte Jeszenszky Endre tanítványaként és különféle tánc-kurzusok résztvevőjeként.

Érettségi után felvételizett orvosira. Rögtön fölvtették. Elsőéves orvostanhallgató volt, amikor elkísérte egyik barátnőjét egy meghallgatásra: a Víg-színházban a *West Side Story* című musicalbe válogattak szereplőket. Eszenyi Enikő rendezte az előadást. Bár eredetileg nem tervezte, csak kísérőként csöppent oda, Juhász Kata is jelentkezett, és bekerült a csapatba. Sok tehetséges fiatal táncos került össze ekkor. Pályakezdként 1992-től táncolt a Víg-színház és a Pesti Színház musicaljeiben: több

61

száz *West Side Story*- és *Dzsungel könyve*-előadásban lépett fel. A táncból élt meg egyetemistaként. 1998-ban a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen végzett általános orvosként, majd 2010-ben a Magyar Táncművészeti Főiskolán szerzett koreográfusi diplomát. 1996 óta jelentkezik önálló koreográfiákkal és szóló előadásokkal. 1998–2006 között a Frenák Pál Társulat szólistája volt, a trupp teljes repertoárját táncolta. Az együttessel vendégszerepelt Európa és Japán színházaiban és fesztiváljain.

„Sorra kaptam az ösztöndíjakat. Kikerültem Ausztriába, Franciaországba, az Amerikai Egyesült Államokba. Amikor elkezdtem Frenákkal dolgozni Párizsban, Magyarországon még gyerekcipőben járt a kortárs tánc, vagy harminc évvel voltunk lemaradva. Csak a klasszikus balett dívott. Ráadásul feudalista rendszer működött a táncéletben, számítván az, hogy ki kinek a barátja, rokona, ismerőse. A kortárs tánc egyébiránt egy nagy olvasztótégely, minden beletehető, mindenféle műfaj és stílus ötvöződik benne az itt és most jegyében.”

Visszatérve Franciaországhoz: Párizs hatalmas kultúrsokk volt. És nemcsak Párizs, hanem mindegyik francia nagyváros. Juhász Kata nyolc évig volt Frenák Pál társulatánál. Azután jöttek a saját előadások, el kellett kezdenie a saját ösvény bejárását.

Rossz és jó tanulóknak. Nem csak diákoknak. Jelenet A rossz tanuló felel című produkcióból

Négy éve tért vissza az orvostudományhoz. Addig nem volt ideje ezzel is elmélyültebben foglalkozni, hiszen ott volt a táncművészet, mindemellett pedig családalapítás, két gyermek világrahozatala. Aztán egyszer csak eljött annak is az ideje, hogy orvosként is ténykedjen. Önkéntes orvosnak jelentkezett egy klinikára. Jelenleg rezidens házi orvos. Folyamatosan tanul, képezi, fejleszti magát. Szeretne szakosodni, sportorvos lenni. Mosolyogva jegyezte meg: „Akkor majd gyógyíthatom a táncosokat is. Ez fontos, hiszen próbákon, előadásokon bizony történnek sérülések.”

Az orvoslás és a tánc jól megfér egymás mellett Kata életében. Saját truppját, a Juhász Kata Társulatot 2006-ban hozta létre. Sajnos sok mindenben függnek a támogatásoktól, pályázatoktól. Projektalapon működik a társulat. Az élet hozza, hogy melyik projektnél milyen táncművészekkel dolgozik együtt. A lényeg, hogy meglegyen a saját formanyelv, és hogy a saját útját járja ő is, meg a társulat is. A Juhász Kata Társulat táncnyelve erős improvizációkon alapul. Mindegyik előadásban adott egy-egy mozgássor, egy-egy karakter, megvannak a szabályok és koncepciók, miközben a pillanat adja a mozdulatot – magyarázta Kata, amikor jellemezte a társulatát. Nem tükör előtt szigorúan megkomponált mozgáskoreográfiákról van szó. Fontos a néző jelenléte, a kapcsolat. Mindig olyan helyzeteket keres, amelyek során a néző egyszerűen beléphet az előadásba, meghagyva mégis a nézőnek a szabadságot.

Úgy lép kapcsolatba a nézővel, hogy az saját maga irányítja a produkciót – sokszor anélkül, hogy egyáltalán tudna erről a közönség. Juhász Kata szereti a különleges tereket, lényeges számára a tér és mozgás kapcsolata, mint ahogy az is, hogy közel legyen hozzá a néző és érezze a tánc energiáját. „A tánc nem úgy hat, mint a verbalitás. A tánc az egész testre hat. A test kommunikál. Nem narratív történetet mondok el táncban. Az érzékek válnak fontossá. Máshogy hat az emberre például, ha mesélnek neki egy hajléktalanról, és megint más a hatása, ha ott van mellette testközelben. A tánc zsigeri szinten hat. Sok-sok asszociációt, sztorit kap a néző, ám nem elmesélés által.”

A társulatnak vannak gyermekdarabjai és diákelőadásai is. Játszanak kisiskolásoknak és gimnazistáknak. A rossz tanuló felel osztálytermi előadás. Játszotta is már rengeteget igen sok helyen, mind magyarországi, mind partiumi és székely-

földi iskolákban. Nagyvárad középiskolákban is tartott már előadásokat Kata. Hogy milyen a fogadtatás, és hogy vannak-e különbségek a magyarországi és partiumi, erdélyi diákok között? Úgy tapasztalta, a többnyelvűség ad az ittenieknek egy pluszt. Ez abban áll egyebek mellett, hogy az itteni diák másképpen „olvassa le” a mozdulatot, nem köti annyira a nyelviség. Másképp működik az interakció is. Előadások után mindig beszélgetnek a diákokkal. A romániai magyar tizenévesek jobban és merészebben beszélnek az érzéseikről, gondolataikról, mint a magyar-

országiak, nem kell belőlük harapófogóval kihúzni ezeket a gondolatokat, érzelmeket.

A mostani váradi fellépés előtt néhány nappal budapesti premierje volt a Juhász Kata Társulatnak: Shakespeare *Vízkereszt, vagy amit akartok* című komédiájának táncadaptációját *Keresztvíz* elnevezéssel mutatták be a Bethlen Téri Színházban. Az előadás leírása szerint: Felső középosztálybeli testvérpár hajótörést szenved a családi vitorlázáson. Noha elvesztik egymást, a dagállyal mindketten szerencsésen partot érnek. A lány munkát vállal, de úgy ítéli meg, hogy férfiként jobban érvényesülhet a helyi munkaerőpiacon. A fiú egy érzékeny homoerotikus kaland révén gáláns támogatóra talál. Sajnálatos módon hamarosan mindkettőjüknek szembesülniük kell a mesterségesen gerjesztett helyi xenofóbiával, mely óhatatlanul erőszakos jelenetbe torkollik. Végül Shakespeare-nek köszönhetően nemcsak egymást találják meg, de a boldogságukat is, mivel sikerül beházasodniuk a helyi elitbe. Várják a következő dagályt...

A Shakespeare-adaptáció koreográfusa Juhász Kata. A zene egyik részét Alexis Cuadrado New Yorkban élő spanyol zeneszerző komponálta, a másik felét pedig a Zagar zenekarból is ismert Zságer-Varga Ákos írta. Kata elmondta: alkotótársaival együtt őt koreográfusként-rendezőként az

Keresztvíz – Shakespeare-adaptáció, mozgásszínházi változat

foglalkoztatta, hogy a kívülről jövőket, a migránsokat miként fogadja be a társadalom. A bevándorlás problémája mellett a gender-kérdés is fölmerült, a nő-férfi társadalmi séma, a nemi szerepek a társadalomban stb. Burleszkyszerű lett a *Keresztvíz*. Talán egyszer Váradra is elhozzák új előadásukat.

TÓTH HAJNAL

JUHÁSZ KATA táncos, koreográfus, tanár, orvos, a Frenák Pál Társulat egyik alapítója, majd nyolc éven keresztül szólistája. Saját társulatát 2006-ban alapította. Színpadi munkáit erősen jellemzik a társ-művészetek (élezen, videó, multi-média) bevonása. Határozott törekvései közé tartozik a kortárs tánc kimozdítása a hagyományos színházi terekből: előadásokat készít kávéházak és galériák terébe. Külön figyelmet fordít az ifjúsági közönségre: osztálytermi előadása, A rossz tanuló felel az első Tantermi Színházi Szemle egyik fődíját nyerte, Bemelegítés című tornatermi előadása a 2016-os Assitej Kaposvári Gyermekszínházi Biennálén Békés Pál-díjat kapott. Juhász Kata mindemellett eredményes pedagógus: tanítványai a világ legelismertebb társulataiban táncolnak. Legutóbbi, Entertain Me című produkcióját Dániában, az Eugenio Barba által vezetett Nordisk Teaterlaboratoriumban készítette.

64

Arany-úton járt a Bob és Bobék Orchestra meg a literások

Hogy milyen Arany János Toldija megzenésítve? Megtudhatták azok, akik nem voltak restek ellátogatni a Bob és Bobék Orchestra nagyváradi koncertjére. A zenekarral tartott egy filmstáb is, no meg Nagy Gabriella, a Litera irodalmi portál főszerkesztője. Várad az egyik állomása lett ennek a zenés irodalmi road movie-nak.

Játékos nyelvtörőekkel, vígan üdvözölte a Moszkva Kávézó asztalai mellé telepedett nézőket a Bob és Bobék Orchestra, azaz: Bakos Bettika (ének), Dévényi Zoltán (gitár), Horváth Kristóf „Színész Bob” (szövegmondás), Oláh Edmond „Mizo”

(beatbox). „Fekete bikapata kopog a pepita patikaköveken”, efféle mondatok hangzottak el. Szilaj fekete bika, ugye, akivel Toldinak meg kellett küzdenie. De hát ezt majd később énekelték meg. Mert addig még sok mindennek kellett megtörténnie, míg a bikával, majd a gonosz cseh vitézzel („De nem minden cseh vitéz gonosz azért, ugye?” – jegyezte meg Horváth Kristóf) birokra kelt Toldi.

Bob és Bobék verskoncertje a Moszkvában

Fotó: DANILICS TIBOR

65